

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Școala Națională de Studii Politice și Administrative
1.2 Facultatea / Departamentul	Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană
1.3 Departamentul	Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană
1.4 Domeniul de studii	Științe Politice
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studii/Calificarea	Diplomație și Negocieri Internaționale

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Dreptul Uniunii Europene						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. asoc. Daniel-Mihail Șandru						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. asoc. Daniel-Mihail Șandru						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	Es	2.7 Regimul disciplinei	Op

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					60
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/ laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					2
Pregătire examinări					22
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	144				
3.9 Total ore pe semestru	200				
3.10 Numărul de credite	8				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	•
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>1. Cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizarea corectă a termenilor de specialitate din domeniul dreptului UE; • definirea / nominalizarea de concepte ce apar în activitatea de seminar la disciplina dreptul UE; • capacitatea de adaptare la noi situații apărute pe parcursul activității de seminar la disciplina dreptul UE; <p>2. Explicare și interpretare (explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • generalizarea, particularizarea, integrarea unor domenii economice în dreptul UE; • realizarea de conexiuni între elementele funcțiilor dreptului UE; • capacitatea de organizare și planificare a activității de dreptul UE; • capacitatea de analiză și sinteză în procesul de luare a deciziilor. <p>3. Instrumental- aplicative (proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice: utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare)</p> <ul style="list-style-type: none"> • relaționări între elementele ce caracterizează dreptul UE; • descrierea unor stări, sisteme, procese, fenomene ce apar pe parcursul activității la disciplina dreptul UE; • capacitatea de a transpune în practică cunoștințele dobândite în cadrul cursului; • abilități de cercetare, creativitate în domeniul dreptului UE; • capacitatea de a concepe proiecte și de a le derula pe parcursul activității de seminar la disciplina dreptul UE; • capacitatea de a soluționa litigii apărute în activitățile desfășurate în cadrul unei organizații internaționale. <p>4. Atitudinale (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific/centrat pe valori și relații democratice/ promovarea unui sistem de valori culturale morale și civice / valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice / implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice / angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane- instituții cu responsabilități similare / participarea la propria dezvoltare profesională).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Determinarea unei atitudini analitice, bazată pe o temeinică însușire la nivel teoretic a conceptelor și legislației UE, pe rigoare procedurală, ordine instituțională și cunoașterea corectă a instrumentelor de aplicare a teoriei juridice în practica europeană. • Motivarea intelectuală a cursanților pentru o implicare activă în procesul optimizării sistemului juridic, în sensul promovării unui sistem de valori culturale, morale și civice specifice societăților democratice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • reacția pozitivă la sugestii, cerințe, sarcini didactice, satisfacția de a răspunde la întrebările partenerilor de afaceri/clientșilor; • implicarea în activități științifice în legătură cu disciplina dreptul UE; • acceptarea unei valori atribuite unui obiect, fenomen, comportament, etc. conform legislației în vigoare; • abilitatea de a colabora cu specialiștii din alte domenii.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul va aborda principiile dreptului UE din perspectiva jurisprudenței, urmând cele mai importante cauze ale CJUE, de la cele clasice și până la abordările recente ale Curții.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea principiilor care fundamentează juridic Uniunea Europeană; • familiarizarea cu importanța principiilor dreptului UE precum și cu metodele de interpretare utilizate de către Curtea Europeană de Justiție; • cunoașterea tipurilor de acțiuni în fața Curții Europene de Justiție – analiza specială a relațiilor internaționale ale UE; • cunoașterea rolului CJUE prin raportare la celelalte instituții; • cunoașterea, explicarea experiențelor autorităților și instituțiilor

	<p>jurisdicționale din România în privința interpretării și aplicării dreptului UE;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobândirea unor competențe analitice în materia drepturilor omului în Uniunea Europeană și posibilele consecințe juridice ale aderării la CEDO.
--	---

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Teorii referitoare la principiile dreptului UE. Principiile generale ale dreptului UE (principiile ca izvor al dreptului UE; scopul și funcțiile principiilor; principiul ierarhiei normelor; principiile interpretării dreptului UE)	Prelegere	
3. Principiul apărării drepturilor fundamentale (jurisprudența CEDO și CJUE; principiul dreptului la apărare)	Prelegere	
4. Principiul egalității (noțiune; jurisprudența relevantă;)	Prelegere	
5. Principiul certitudinii juridice	Prelegere	
6. Competențele UE și abuz de putere (subsidiaritatea și proporționalitatea; abuzul de putere în jurisprudența CJUE)	Prelegere	
7. Principiul căilor de drept efective în instanțele naționale	Prelegere	
8. Stat de drept [rule of law] și supremația dreptului UE	Prelegere	
9. Tratatul de la Lisabona. De la principiile democratice (TUE) la principii (TFUE)	Prelegere	
10. Acțiunile care pot fi promovate în fața CJUE	Prelegere	
11. Fundamentele juridice ale relațiilor internaționale ale Uniunii Europene după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona	Prelegere	
12. Raporturi între Curtea de Justiție a Uniunii Europene și instanțele naționale. Procedura trimiterii preliminare	Prelegere	
13. Importanța Tratatului de la Lisabona în reglementarea protecției drepturilor omului	Prelegere	
14. Interpretarea și aplicarea dreptului Uniunii Europene de către instanțele jurisdicționale din România	Prelegere	

Bibliografie

Bibliografie minimală indicată

Nr. crt.	Lucrarea	Editura	Anul apariției	Paginația	Competențe specifice realizate
1.	Armin von Bogdandy , <i>Principles of european constitutional law</i>	Hart	2006	856	- Analiza teoriilor referitoare la principiile dreptului UE
2.	Xavier Groussot , <i>General principles of community law</i>	Europa Law Publication	2006	480	- Analiza structurii principiilor dreptului UE
3.	Takis Tridimas , <i>General Principles of EC Law</i>	Oxford University Press	1999	472	- Principiile generale ale dreptului UE (principiile ca izvor al dreptului UE; scopul și funcțiile principiilor; principiul ierarhiei normelor; principiile interpretării dreptului UE)
4.	Raluca Bercea , <i>Drept comunitar. Principii</i>	C.H.Beck	2007	392	- Analiza principiilor UE din perspective domeniilor de aplicare

5.	Giuseppe Martinico, Oreste Pollicino (eds), <i>The National Judicial Treatment of the ECHR and EU Laws. A Comparative Constitutional Perspective</i>	Europa Law Publishing	2010	511	- Principiul apărării drepturilor fundamentale (jurisprudența CEDO și CJUE; principiul dreptului la apărare)
6.	Juha Raitio, <i>The Principle of Legal Certainty in EC Law</i>	Springer	2003	398	- Analiza principiului certitudinii juridice
7.	Karen Alter, <i>Establishing the Supremacy of European Law: The Making of an International Rule of Law in Europe</i>	Oxford University Press	2001	288	- Analiza principiilor referitoare la statul de drept și supremația dreptului UE
8.	Miguel Poiares Maduro, Loïc Azoulay, <i>The Past and Future of EU Law. The Classics of EU Law Revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty</i>	Hart	2010	512	- Analiza jurisprudenței istorice a CJUE prin comentarii la fiecare dintre cauzele selectate. Modele de analiză juridică a cauzelor CJUE
9.	Morten Broberg, Niels Fenger, <i>Procedura trimiterii preliminare la Curtea Europeană de Justiție</i>	Wolters Kluwer	2010	560	- Descrierea procesului prin care se realizează o trimitere preliminară și caracterele hotărârii preliminare
10.	Paul Craig, <i>The Lisbon Treaty. Law, Politics, and Treaty Reform</i>	Oxford University Press	2010	512	- Dândirea unor cunoștințe coerente privind sistemul juridic instituit prin Tratatul de la Lisabona

8. 2 Seminar/laborator

Metode de predare

Observații

Seminarele vor încerca, în primul rând, să ofere o aprofundare a anumitor teme și probleme, încercându-se formarea unor abilități de înțelegere a fenomenelor și a mecanismelor funcționării Curții de Justiție a Uniunii prin raportare la principiile dreptului UE și analiza metodelor sale de interpretare.

Se vor aborda doar cauze ale Curții de Justiție a Uniunii Europene și vor fi detaliate dosare (în toate etapele acestuia) pentru două dintre tipurile de acțiuni:

- Procedura trimiterii preliminare
- Acțiunea în neîndeplinirea obligațiilor
- Acțiunea în anulare

În egală măsură se propune studenților studiul individual și colectiv al unor lucrări de specialitate recente, rapoarte ale instituțiilor europene precum și proiectele de legiferare ale Uniunii Europene (analiza unor consultări Comisiei Europene).

Bibliografie

Bibliografie minimală indicată					
Nr. crt.	Lucrarea	Editura	Anul apariției	Pagin ația	Competențe specifice realizate
1.	Armin von Bogdandy, <i>Principles of european constitutional law</i>	Hart	2006	856	- Analiza teoriilor referitoare la principiile dreptului UE
2.	Xavier Groussot, <i>General principles of community law</i>	Europa Law Publication	2006	480	- Analiza structurii principiilor dreptului UE

3.	Takis Tridimas , <i>General Principles of EC Law</i>	Oxford University Press	1999	472	- Principiile generale ale dreptului UE (principiile ca izvor al dreptului UE; scopul și funcțiile principiilor; principiul ierarhiei normelor; principiile interpretării dreptului UE)
4.	Raluca Bercea , <i>Drept comunitar. Principii</i>	C.H.Beck	2007	392	- Analiza principiilor UE din perspective domeniilor de aplicare
5.	Giuseppe Martinico, Oreste Pollicino (eds) , <i>The National Judicial Treatment of the ECHR and EU Laws. A Comparative Constitutional Perspective</i>	Europa Law Publishing	2010	511	- Principiul apărării drepturilor fundamentale (jurisprudența CEDO și CJUE; principiul dreptului la apărare)
6.	Juha Raitio , <i>The Principle of Legal Certainty in EC Law</i>	Springer	2003	398	- Analiza principiului certitudinii juridice
7.	Karen Alter , <i>Establishing the Supremacy of European Law: The Making of an International Rule of Law in Europe</i>	Oxford University Press	2001	288	- Analiza principiilor referitoare la statul de drept și supremația dreptului UE
8.	Miguel Poiares Maduro, Loïc Azoulay , <i>The Past and Future of EU Law. The Classics of EU Law Revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty</i>	Hart	2010	512	- Analiza jurisprudenței istorice a CJUE prin comentarii la fiecare dintre cauzele selectate. Modele de analiză juridică a cauzelor CJUE
9.	Morten Broberg, Niels Fenger , <i>Procedura trimiterii preliminare la Curtea Europeană de Justiție</i>	Wolters Kluwer	2010	560	- Descrierea procesului prin care se realizează o trimitere preliminară și caracterele hotărârii preliminare
10.	Paul Craig , <i>The Lisbon Treaty. Law, Politics, and Treaty Reform</i>	Oxford University Press	2010	512	- Dândirea unor cunoștințe coerente privind sistemul juridic instituit prin Tratatul de la Lisabona

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei oferă fundamentele dreptului Uniunii Europene, dar și facilitează dezvoltarea capacității analitice a masteranzilor, bazate pe o temeinică însușire la nivel teoretic a conceptelor și proceselor juridice, pe rigoare procedurală, ordine instituțională și cunoașterea corectă a instrumentelor de aplicare a teoriei juridice în practica internațională. Masteranzii pot îndeplini astfel cerințele generale de înscriere la concursurile de admitere în Corpul Diplomatic și Consular al României ori în administrația publică centrală sau locală, în departamentele de afaceri europene.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Susținerea unui examen scris care va fi compus din 3	Examen scris	40%

	subiecte cu nivele diferențiate de complexitate ☐		
10.5 Seminar/laborator	<p>Participare activă la activitățile de seminar.</p> <p>Elaborarea și susținerea unei lucrări analitice axate pe comentariu unei cauze a CJUE sau analiza unui concept autonom, dezvoltat de către CJUE.</p> <p>Studentii care vor obține nota 10 la seminar vor fi propuși pentru a fi exonerati de examen, în baza unei sarcini adiționale (elaborarea unui referat distinct) care va echivala ponderea de 40% din notă alocată pentru activitatea de curs.</p>	<p>Evaluare continuă.</p> <p>Colocviu – susținerea unui referat</p>	<p>30%</p> <p>30%</p>
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Prezența minimă de 50% la activitățile de curs și seminar • Elaborarea lucrării pentru seminar; • Susținerea examenului scris și rezolvarea cel puțin a unui subiect aferent acestei probe; • Parcurgerea cel puțin a 3 lucrări din bibliografia recomandată. 			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătură director departament

.....